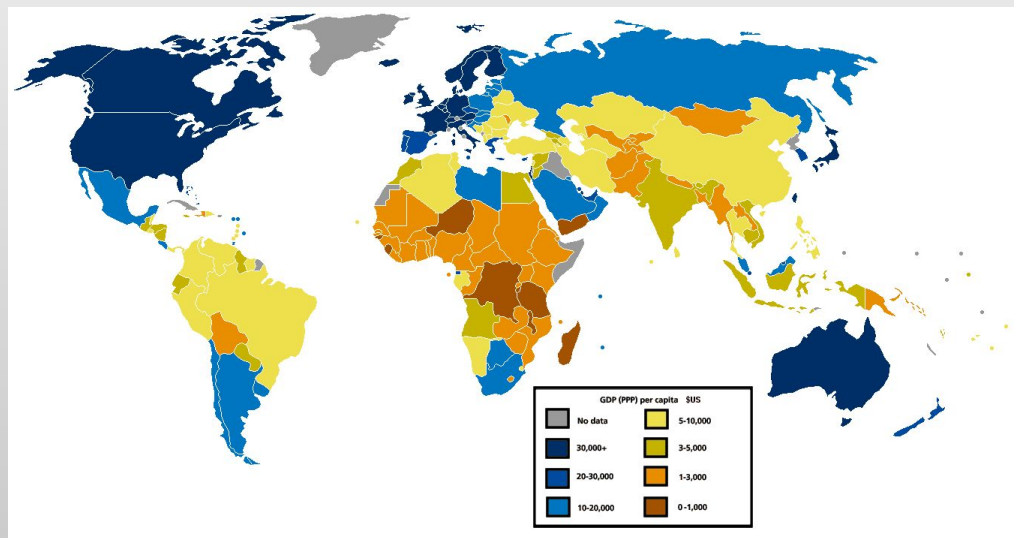

ТИПІЗАЦІЯ КРАЇН СВІТУ
ЗА РІВНЕМ
ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ

Типізація (класифікація) – це групування країн за певним критерієм.

Для характеристики економіки країн світу використовують показники: *ВВП на душу населення, галузева структура економіки і наукомісткі галузі, рівень і якість життя населення.*

Соціально-економічна типізація – це поділ країн на групи залежно від рівня їх економічного розвитку та значення у світовій економіці й політиці.

Соціально-економічні типи країн

(за класифікацією ООН - 4 типи)

1. Високорозвинуті країни (31)

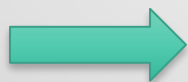
1.1. Країни «Великої сімки» (G-7)

США, Японія, Німеччина, Велика Британія, Франція, Італія, Канада

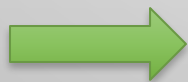
1.2. Малі високорозвинуті країни Європи (15)

Фінляндія, Швеція, Норвегія, Данія, Австрія, Швейцарія, країни Бенілюкс, країни карлики

1.3. Переселенські країни (4)

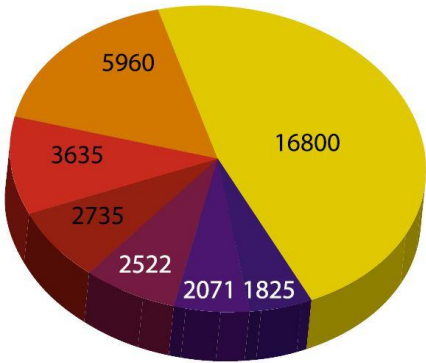
Австралія, Нова Зеландія, Південна Африка, Ізраїль

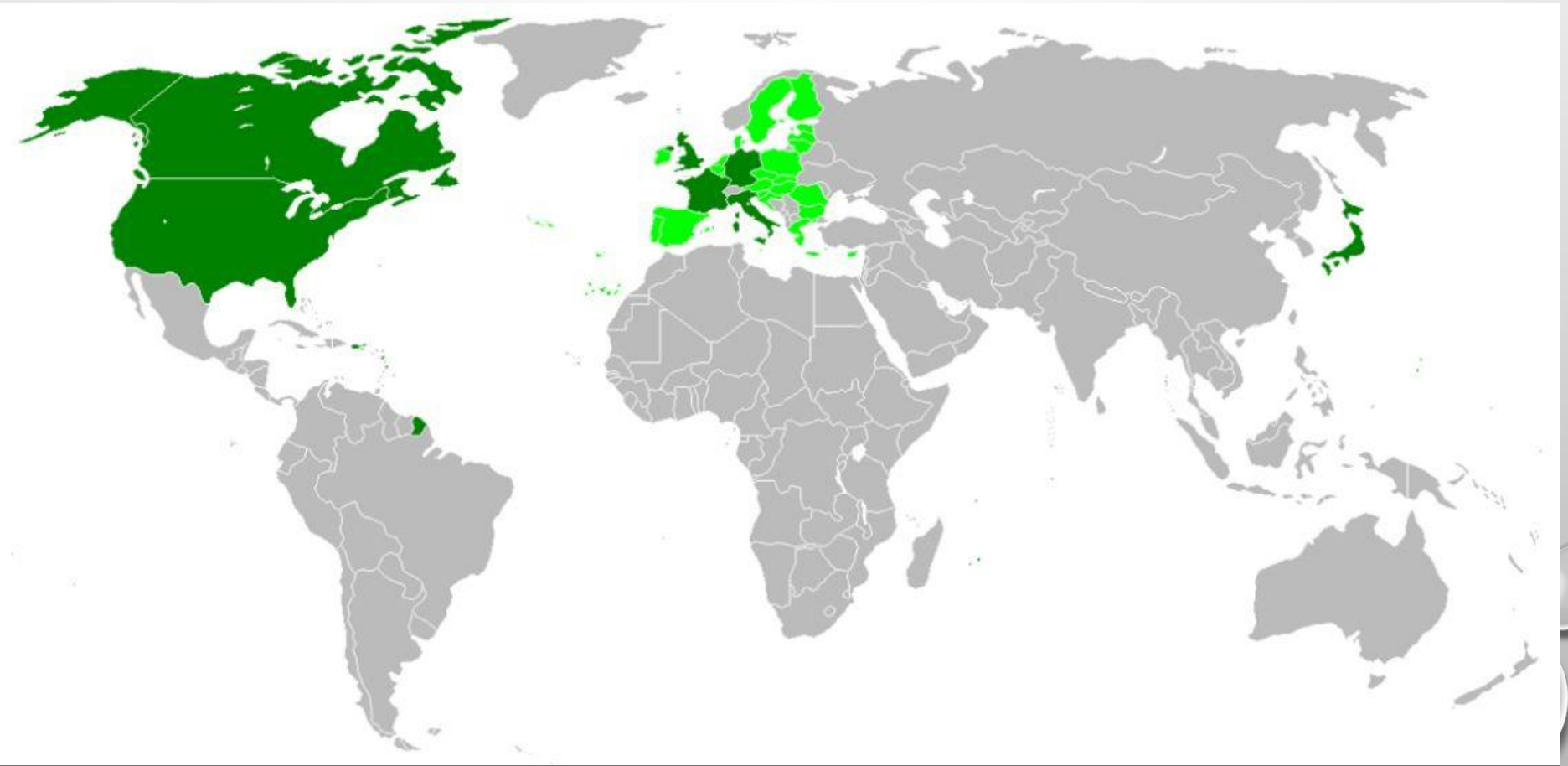
1.4. Країни середнього рівня ек. розвитку (5)

Іспанія, Португалія, Греція, Ірландія, Мальта

ВВП «Великої сімки», млрд дол. США

- США
- Японія
- Німеччина
- Франція
- Велика Британія
- Італія
- Канада

Країни «Великої сімки» є головними експортерами на світовий ринок наукомісткої промислової продукції: електроніки, робототехніки, новітніх матеріалів. Ці країни перейшли до **постіндустріального суспільства**, - **сфера послуг** (освіта, соціальне забезпечення, охорона здоров'я, фінансові послуги, рекламний бізнес), в якій працює понад 70 % населення. Країни продають технології, технічну документацію, вкладають свій капітал в економіку інших держав.

Країни «Великої сімки» (крім Японії) є членами НАТО. Осередком цієї організації є США. Велика Британія, США та Франція є ядерними державами, постійними членами Ради Безпеки ООН.

Малі високорозвинуті країни Європи (15)

- ВВП на душу населення 40 000 – 98 000 \$ США
- високий рівень розвитку;
- вузька спеціалізація;
- великий експорт й імпорт (50-60 % ВНП);
- незначний вплив на світову економіку і політику
- де які держави є партнерами країн «Великої сімки» по НАТО (Ісландія, Норвегія, Данія, Бельгія, Нідерланди, Люксембург), інші – нейтральні країни.

Данія

Швеція

Швейцарія

Австрія

Переселенські країни (4)

Подвійний характер економіки:

- Високий ВВП на душу населення 35 000 доларів США, високий рівень індустріалізації.

Австралія та Нова Зеландія мають дуже високий рівень ІЛР, Ізраїль та Південна Африка – високий.

- аграрносировинна спеціалізація.

Ці країни мають високу продуктивність праці та позитивний торговельний баланс.

Країни середнього рівня економічного розвитку

- Показник ВВП на душу населення - 35 000 \$ США на рік на людину.
- Рівень ІЛР високий (0,8 – 0,9).
- Ці країни є **індустріально-аграрними**.
- високий рівень індустріалізації;
- розвинута сфера послуг (туризм).
- Країни відчувають значну фінансову та технологічну залежність від більш високорозвинутих держав.

У політичному відношенні мають підпорядковане значення. Іспанія, Португалія та Греція є членами НАТО.

2. Країни, що розвиваються (130)

2.1 Нові індустріальні країни (НІК)

Республіка Корея, Тайвань, Сінгапур («азіатські тигри»), Бразилія, Мексика, Аргентина, Індія, Туреччина, Малайзія, Індонезія, Таїланд.

2.2. Нафтодобувні країни

Бруней, Катар, Кувейт, Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ), Саудівська Аравія, Лівія, Іран

2.3. Країни дрібні острови

Антигуа, Барбуда, Багамські о-ви, Барбадос, Бермудські о-ви, Бахрейн, Сейшельські о-ви

2.4. Країни середніх можливостей (50)

Ямайка, Гватемала, Панама, Філіппіни, Сирія, Туніс, Намібія

2.5. Найменш розвинуті країни (48)

В Африці – 34 країни, в Азії – 9, в Океанії- 4, в Латинській Америці -1

Нові індустріальні країни (НІК) - високорозвинуті країни.

ВВП на душу населення НІК становлять 15 000 – 25 000 \$ США на рік на людину.
Рівень ІЛР високий (0,8 – 0,9) та середній (0,5 – 0,8).

Галузі спеціалізації: виробництво товарів народного вжитку:

- побутова техніка (електронні годинники, плеєри, телевізори, фотоапарати,...);
- тканини,
- одяг, взуття;
- авто і судноскладанням, металургією.

2 Моделі розвитку економік НІК:

Азійська

- ✓ незначна частка державної власності в економіці;
- ✓ високий вплив держави на економічні процеси;
- ✓ безумовний пріоритет національних інтересів над міжнародними;
- ✓ розвивається з орієнтацією на зовнішній ринок.

Латиноамериканська

розвиток національної економіки з орієнтацією на імпортозаміщення.

Нафтодобувні країни з високими доходами.

Показник ВВП коливаються від 15 000 \$ США у великих країнах з високою кількістю населення до 50 000 – 132 000 \$ США на рік на людину. ІЛР - середній.

Країни мають:

- ✓ вузьку спеціалізацію
- ✓ одноманітну структуру експорту
- ✓ залежність від світового ринку.

Основна частка ВВП у цих країнах створюється за рахунок продажу нафти. Їх добробут залежить від коливання цін на нафту на ринку енергоносіїв.

Нафтодобувні країни розвивають й нові види господарської діяльності:

- нафтопереробну промисловість
- туризм.

Країни-«дрібні острови» у Карибському морі

Показники ВВП на душу населення від 15 000 - 25 000 \$ США на рік на людину.

Спеціалізація - сфера послуг:

- ❖ туристичний бізнес
- ❖ банківська справа.

Найбільшими новими фінансовими центрами вважають у Центральній Америці Багамські Острови та Барбадос, на Близькому Сході – Бахрейн.

Країни середніх можливостей.

- ВВП на душу населення від 2 000 до 4 000 \$ США на рік;
- ІЛР середній та низький;
- переважно **аграрні країни**, деякі монокультурні;
- промисловість гірничодобувна, харчова та легка;
- великий потенціал економіки;
- недостатні фінансові можливості.

Численні іноземні кредити призводять до зростання їх зовнішньої заборгованості.

Найменш розвинуті країни.

- ❖ Займають майже 1/3 площі, де проживає 1/8 населення країн, що розвиваються;
- ❖ на одного жителя припадає менш ніж 500 \$ США на рік;
- ❖ питома вага обробної промисловості становить менш ніж 10 %;
- ❖ частка письменного дорослого населення – менша за 20 %;
- ❖ ІЛР низький;
- ❖ монокультурне с/г

Економіка дуже слабка, люди та ресурси зазнають впливу природних стихій. Найбідніші держави світу зосереджені в Африці – 34 країни; найменш розвинуті країн в Азії – 9, в Океанії – 4, в Латинській Америці – 1.

У сільському господарстві працює понад 3/4 всіх жителів, але за величезного зростання кількості населення водночас гостро постає проблема голодування.

3. Країни з перехідною економікою (28)

Росія, Україна, Білорусь,
Молдова, Латвія, Литва,
Естонія, Грузія, Вірменія,
Азербайджан, Казахстан,
Киргизія, Узбекистан,
Таджикистан, Туркменістан,
Польща, Чехія, Словаччина,
Угорщина, Румунія, Болгарія,
Сербія, Чорногорія,
Словенія, Хорватія, Боснія і
Герцеговина, Македонія,
Албанія, Монголія

До цієї групи належать країни колишньої соціалістичної системи. Перехідною вважається економіка, що перебуває у процесі великомасштабних змін, які ведуть до іншої стабільної економіки (у даному випадку до ринкової економіки та демократичного суспільства).

Країни з перехідною економікою.

Сформувався **індустріальний тип економіки**, переважає **важка промисловість**.

Форма власності - **державна**.

Перехід від **планової до ринкової економіки**.

ІЛР переважно **середній**.

Показники ВВП на душу населення коливаються: від 2 749 \$ США у Таджикистані до близько 30 000 \$ США в Чехії, Словенії, Словаччині та Естонії. Тому, за типізацією МВФ, **ці чотири країни відносять до високорозвинутих**. У політичному житті планети країни з перехідною економікою відіграють підпорядковану роль.

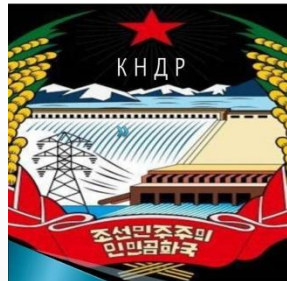

Членами НАТО стали 12 країн: Польща, Чехія, Угорщина (у 1999 р.), Болгарія, Латвія, Литва, Естонія, Румунія, Словаччина, Словенія (у 2004 р.), Албанія та Хорватія (у 2009 р.). Ряд країн є претендентами на вступ до цього військовополітичного блоку. Україна активно співпрацює з НАТО. Росія є ядерною державою, постійним членом Ради Безпеки ООН.

4. КРАЇНИ З ПЛАНОВОЮ ЕКОНОМІКОЮ (4)

**4.1. Країни з елементами
ринкової економіки (2)**
Китай, В'єтнам

**4.2. Країни з централізовано
керованою економікою (2)**
КНДР, Куба

Ці держави не відійшли від соціалістичного принципу планування розвитку господарства.

Форма власності - *державна*.

За характером перетворень країни поділяють:

- країни з елементами ринкової економіки, до розвитку яких залучається іноземний капітал;
- вільні економічні зони з особливим економічним порядком (Китай, В'єтнам);
- країни з централізовано керованою економікою (КНДР, Куба).

ТИПИ КРАЇН СВІТУ

ТИПОЛОГІЯ КРАЇН ЗАЛЕЖНО ВІД ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ, СТРУКТУРИ ГОСПОДАРСТВА ТА РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКИХ СТРУКТУР

- Економічно розвинуті країни
- Країни великої сімки
- Середньорозвинуті країни
- Країни нової індустріалізації

- Постсоціалістичні країни перехідної економіки
- Країни централізованої економіки
- Країни, що розвиваються
- Країни ОПЕК

ТИПІЗАЦІЯ КРАЇН СВІТУ ЗА РІВНЕМ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

- ОКРЕМО ВИДІЛЯЮТЬ ЩЕ ОДНУ ГРУПУ КРАЇН “**G20**”, АБО “**ВЕЛИКА ДВАДЦЯТКА**”
- НА ДОЛЮ КРАЇН “**ВЕЛИКОЇ ДВАДЦЯТКИ**” ПРИПАДАЄ **90%** СВІТОВОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРОДУКТУ, **80%** СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ (ВКЛЮЧАЮЧИ ТОРГІВЛЮ ВСЕРЕДИНІ ЄС) ТА ДВІ ТРЕТИНИ НАСЕЛЕННЯ СВІТУ.

1. Австралія	9. Італія	15. Сполучені Штати Америки
2. Аргентина	10. Канада	16. Туреччина
3. Бразилія	11. Китайська Народна Республіка	17. Франція
4. Велика Британія	12. Мексика	18. Південно-Африканська Республіка
5. Німеччина	13. Росія	19. Республіка Корея
6. Європейський Союз	14. Саудівська Аравія	20. Японія
7. Індія		
8. Індонезія		

“Велика двадцятка” “G20”

